

ΤΟ ΒΗΜΑ

γνώμες

ΑΘΗΝΑ 33°C ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ 28°C από metereologos.gr

Σάββατο 23 Αυγούστου 2014

ΑΝΑΖΗΤΗΣΗ

[παιδεία](#) | [βιβλία](#) | [celebrities](#) | [υγεία + fitness](#) | [media](#) | [περιβάλλον](#) | [ταξίδι](#) | [αλληλεγγύη](#) | [οδηγώ](#) | [εικόνες](#) | [store](#)

[BHMagazino](#) | [BHMAgourmet](#) | [BHMAdeco](#) | [BHMA donna](#) | [BHMAmen](#) | [BHMA FM](#)

Μπαμπινιώτης Γεώργιος >

Αλφαβητάρια και Αναγνωστικά

ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗ: 15/09/2013 05:45

Tweet 1

Tweet 1

Share 4

4

email εκτύπωση

Στο «Βήμα τής Κυριακής» είχαν την έμπνευση να προσφέρουν στους αναγνώστες τα παλαιότερα σχολικά βιβλία του Δημοτικού, επιλεγμένα Αλφαβητάρια και Αναγνωστικά. Με την ευκαιρία αυτή διατυπώνω μερικές σκέψεις για την παιδευτική αξία αυτής τής πρωτοβουλίας σε σχέση με τη γλώσσα και την εκπαίδευση.

Στη δίνη του γλωσσικού, που από το 1880 παίρνει εμφυλιοπολεμικές διαστάσεις ανάμεσα σε δημοτικιστές και καθαρευουσιάνους, μια ιστορική εξέλιξη έρχεται να σφραγίσει μια για πάντα την εποχή.

Ο Ελευθέριος Βενιζέλος αποφασίζει (το 1917) να διδαχθεί για πρώτη φορά η δημοτική γλώσσα στην Εκπαίδευση (στο δημοτικό σχολείο) και εμπιστεύεται στα τρία ιδρυτικά στελέχη του Εκπαιδευτικού Ομίλου (ιδρύθηκε το 1910), στον Δημήτρη Γληνό, τον Αλέξανδρο Δελμούζο και τον Μανόλη Τριανταφυλλίδη, την εφαρμογή του εγχειρήματος. Έτσι αρχίζουν να εκδίδονται και να διδάσκονται τα πρώτα Αλφαβητάρια και τα πρώτα Αναγνωστικά στη δημοτική: το Αναγνωστικό «Τα ψηλά βουνά» το 1918 και το Αλφαβητάρι με τον ήλιο το 1919. Και τα δύο εκδίδονται με ευθύνη μιας Συντακτικής Επιτροπής που την αποτελούν επίλεκτα μέλη, οι παιδαγωγοί Αλέξανδρος Δελμούζος και Δημοσθένης Ανδρεάδης, ο γλωσσολόγος Μανόλης Τριανταφυλλίδης, οι λογοτέχνες Ζαχαρίας Παπαντωνίου και Παύλος Νιρβάνας και ο ζωγράφος-αρχιτέκτονας Κωνσταντίνος Μαλέας (1879 - 1928) για το Αλφαβητάρι (στην εικονογράφηση του β' μέρους έλαβε μέρος ο Φώτης Κόντογλου). Η ίδια Επιτροπή με τον ζωγράφο - γλύπτη Πέτρο Ρούμπο (1873 - 1941) στην εικονογράφηση εκδίδει και «Τα ψηλά βουνά». Στην πράξη, το μεν Αλφαβητάρι, στη θέση Αναγνωστικού τής Α' Δημοτικού, «είναι χυμένο από την ψυχή του Αλέξανδρου Δελμούζου», ενώ «Τα ψηλά βουνά», αναγνωστικό τής Γ' Δημοτικού, είναι έργο του Ζαχαρία Παπαντωνίου.

Τόσο στις εκδόσεις υπό την αιγίδα του Εκπαιδευτικού Ομίλου (ανέρχονται σε 13) όσο και στα Αναγνωστικά που ακολούθησαν με τους εκπαιδευτικούς και τους γλωσσολόγους συνεργάστηκαν πάντοτε και πολλοί λογοτέχνες και καλλιτέχνες. Η τέχνη του λόγου με την ευαισθησία της στη δημοτική και η αισθητική διάσταση στην υπηρεσία του λόγου κλήθηκαν να στηρίξουν τα νέα σχολικά βιβλία. Λογοτέχνες όπως οι Ζαχ. Παπαντωνίου, Ανδρ. Καρκαβίτσας, Π. Νιρβάνας, Αριστ. Κουρτίδης, Γρ. Ξενόπουλος, Γαλ. Καζαντζάκη, Ι. Πολέμης, Μυρτώπισσα, Στρ. Μυριβήλης, Αλκης Θρύλος, Γ. Ιωάννου. Καλλιτέχνες όπως οι Ι. Πλατύς, Κ. Μαλέας, Πέτρος Ρούμπος, Φ. Κόντογλου, Φωκίων Δημητριάδης, Αντ. Βώπτης, Περ. Βυζάντιος, Σπ. Βασιλείου, Γ. Κεφαλληνός, Τάσος, Λ. Μοντεσάντου, Γ. Βαρλάμος, Γερ. Στέρης, Β. Γερμενής, Κ. Γραμματόπουλος, Αγήνωρ Αστεριάδης. (Βλ. και το εξαίρετο βιβλίο «Καλλιτέχνες και λογοτέχνες στα Αναγνωστικά 1860 -1960», που εκδόθηκε από το ΜΙΕΤ επ'

ΔΙΑΒΑΣΜΕΝΑ

ΣΧΟΛΙΑΣΜΕΝΑ

Γνώμες- Θέλουν την αρχαιολόγο... ξεναγό
22/08/2014 05:45

7

Γνώμες- Φόροι έκπληξη 21/08/2014 12:30

13

Γνώμες- Ναι στον Ρουβά και χωρίς κόμπλεξ
21/08/2014 14:04

2

Γνώμες- Ο Μπαλτάκος και οι δεξιοί ομοφυλόφιλοι 05:45

Γνώμες- Και φόροι και γραφειοκρατία;
22/08/2014 06:00

7

Γνώμες- Ελλάδα – ΗΠΑ μετά την εποχή των παγετώνων 22/08/2014 21:54

γνώμες

VimaOpinions Ο Μπαλτάκος και οι δεξιοί ομοφυλόφιλοι
<http://bit.ly/112hn0F>

FOLLOW

facebook

tovima Το τελευταίο email στην οικογένεια του Τζέιμς Φόλει από τους τζιχαντιστές

Μου αρέσει!

Αρέσει σε 7 άτομα. Γίνετε ο πρώτος από τους φίλους σας.

newsroom >

Γνώμες

ευκαιρία ομότιτλης Εκθεσης του ΜΙΕΤ το 2010 με επικεφαλής τον αείμνηστο Αλέξη Δημαρά και τον Διονύση Καυάλη.)

Ας έλθουμε, όμως, στην ουσία του θέματος: Γιατί είναι ιδιαίτερος σημαντικά τα Αλφαβητάρια και τα Αναγνώσματα στην Εκπαίδευση, στη γλώσσα και στη γενικότερη καλλιέργεια των παιδιών του Δημοτικού; Το Αλφαβητάριο (είτε ως αυτοτελές βιβλίο είτε ως αναγνωστικό τής Α' Δημοτικού) είναι, στην πράξη, η είσοδος του μαθητή στον μαγικό κόσμο τής γλώσσας και, μέσα από αυτήν, στον κόσμο τής γνώσης, τής σκέψης και τής αντικειμενικής πραγματικότητας που τον περιβάλλει. Ακόμη είναι η επαφή του με τον πολιτισμό τής γραφής και τον κόσμο του βιβλίου. Είναι η στιγμή που αλλάζει ποιοτικά η ζωή του μέσα από την ανάγνωση και τη γραφή, μέσα από την ένταξή του στον κόσμο τής εγγραμματοσύνης. Ο μαθητής μαθαίνει τα γράμματα, μαζί τους αρμούς τής λέξης, τις συλλαβές, για να φθάσει τελικά στην ίδια τη λέξη. Μαθαίνει πώς θα αποκρυπτογραφεί τη μορφή για να «μπαίνει» στην ουσία τής λέξης, τη σημασία της. Και οι δρόμοι είναι πολλοί. Είτε αναλυτικά από το γράμμα (ή τον ήχο που δηλώνει το γράμμα) στη συλλαβή, για να συνθέσει σταδιακά τη λέξη, δηλ. από το μέρος στο όλον· είτε, αντίστροφα, από τη λέξη στη συλλαβή και μετά στα γράμματα / φθόγγους που την αποτελούν, δηλ. από το όλον προς τα μέρη. Αναλυτική - συνθετική ή συνθετική - αναλυτική ή ολιστική - αναλυτικοσυνθετική είναι οι μεθοδολογικές πορείες που θα εισαγάγουν τον μαθητή στην πρώτη ανάγνωση. Οποιον δρόμο κι αν δείξει ο δάσκαλος, ο μαθητής θα μάθει τελικά να αναγνωρίζει και να αναπαράγει τη λέξη προφορικά πρώτα, ύστερα σιγά-σιγά και γραπτά. Έτσι ανοίγεται μπροστά του ο δρόμος να περνάει από τη λέξη στη φράση, από τη φράση στην πρόταση κι από εκεί στην περίοδο, στην παράγραφο, στο όποιας εκτάσεως κείμενο.

Αυτή η μύηση στο «μυστήριο» τής αποκάλυψης των νοημάτων τής σκέψης μέσα από την αναγνώριση των σημασιών των λέξεων που δηλώνουν τις έννοιες, αυτή η μύηση στον αντικατοπτρισμό σκέψης και γλώσσας και, παράλληλα, αυτή η μύηση στη μετάβαση από τον ήχο στη γραπτή απεικόνισή του με γράμματα, από την προφορική στη γραπτή γλώσσα και τανάπαλιν, είναι η πιο λεπτή νοητική διεργασία με την οποία εισάγεται ο μαθητής - χωρίς καν να το συνειδητοποιεί - στον κόσμο και στον πολιτισμό τής γραφής. Όλη αυτή η διαδικασία, όμως, επιτελείται μέσα από το βιβλίο, από τα Αλφαβητάρια και, σε πιο σύνθετο επίπεδο, από τα Αναγνωστικά. Μέσα από αυτά θα διδαχθεί η γλώσσα, το κλειδί για τον κόσμο τής γνώσης και ειδικότερα η γραφή, το κλειδί για τον πολιτισμό μας που είναι ένας πολιτισμός τής γραφής.

Γιαυτό είναι καθοριστικής σημασίας το πώς θα διδάξω, ποια μορφή γλώσσας θα διδάξω και τι θα διδάξω με τα βιβλία τής γλώσσας του δημοτικού. Εξού και η βαρύτητα που έδωσε ο Εκπαιδευτικός Ομίλος στη γλώσσα των βιβλίων του Δημοτικού εισάγοντας για πρώτη φορά (με απόφαση του Βενιζέλου το 1917) τη διδασκαλία τής μητροδίδακτης γλώσσας, τής δημοτικής, στο σχολείο με τα Αλφαβητάρια και τα Αναγνωστικά τής ιστορικής τριετίας 1917-1920.

Ο κ. Γεώργιος Μπαμπινιώτης είναι καθηγητής Γλωσσολογίας και πρώην πρότανης του Πανεπιστημίου Αθηνών.

Σχόλια αναγνωστών (7) ▾

ΕΝΤΥΠΗ ΕΚΔΟΣΗ

Γνώμες περισσότερες ειδήσεις >

Tweet 1 Tweet 1 Share 4
+

email εκτύπωση A A

σχόλια (7)

Τίτλος σχολίου *

απομένουν 700 χαρακτήρες

Ο Μπαλτάκος και οι δεξιοί ομοφυλόφιλοι 05:45

Φτάνει πια το μίσος προς όλους ! 22/08/2014 23:00

Ελλάδα – ΗΠΑ μετά την εποχή των παγετώνων 22/08/2014 23:00

Τρεις ημέρες στην Υδρα, την Αρχόντισσα 22/08/2014 23:00

Κριτική εκπαιδευτικών μεταρρυθμίσεων 22/08/2014 23:00

150 χρόνια μετά την πρώτη Σύμβαση της Γενεύης 22/08/2014 08:56

Και φόροι και γραφειοκρατία; 22/08/2014 06:00

Θέλουν την αρχαιολόγο... ξεναγό 22/08/2014 05:45

Ναι στον Ρουβά και χωρίς κόμπλεξ 21/08/2014 14:04

Φόροι έκπληξη 21/08/2014 12:30

Το αντιρατσιστικό νομοσχέδιο και η ψηφοθηρία... 21/08/2014 06:00

Βόμβα Αλ Σάλεχ για το σύμφωνο συμβίωσης 21/08/2014 05:45

Γνώμες τελευταίες ειδήσεις >

ψηφοφορία

Πιστεύετε ότι οι τζιχαντιστές του Ισλαμικού Κράτους αποτελούν απειλή για τον πολιτισμό της Δύσης

- Ναι
 Όχι
 Δεν ξέρω / Δεν απαντώ

Ψηφίστε

Γράψτε το σχόλιό σας*
(έως 700 χαρακτήρες)

E-mail *

Όνομα που θα εμφανιστεί
στο σχόλιό σας

Τα πεδία που είναι σημειωμένα με * είναι υποχρεωτικά

 Αποστολή μηνύματος Καθαρισμός

Τα μηνύματα που δημοσιεύονται στο χώρο αυτό εκφράζουν τις απόψεις των αποστολέων τους. Το ΒΗΜΑ δεν υιοθετεί καθ' οιονδήποτε τρόπο τις απόψεις αυτές. Ο καθένας έχει δικαίωμα να εκφράζει την γνώμη του, όποια και να είναι αυτή. Δεν δημοσιεύονται συκοφαντικά ή υβριστικά σχόλια και όσα είναι γραμμένα με κεφαλαία γράμματα. Τέτοια μηνύματα θα διαγράφονται όποτε εντοπίζονται.

Παράκληση | 09/02/2014 13:55

Έχω αγοράσει όλα τα αναγνωστάρια και τη βρίσκω μια θαυμάσια συλλογή. Μία θερμή παράκληση: δεν κατάφερα να βρω το πρώτο τεύχος ούτε στις επανακυκλοφορίες. Εάν μπορούσατε να με βοηθήσετε να το αποκτήσω θα σας ήμουν υπόχρεη. Και πάλι πολλά συγχαρητήρια!

Ανώνυμος / η

απάντηση 0 0

ελεος | 30/01/2014 15:24

ποτε τελειωνουνε? ειπα να κανω μια συλλογη και εγω αλλα κι εσεις φτανει ποια!!

γιωργος

απάντηση 15 0

Ερωτηση | 27/11/2013 12:29

πόσα θα είναι στο συνολικά τα αλφαβητάρια και τα αναγνωστικά;

Ανώνυμος / η

απάντηση 20 0

ερώτηση | 25/11/2013 21:40

ποσα θα ειναι στο συνολο τα αλφαβηταρια και τα αναγνωστικα; ευχαριστω

Ανώνυμος / η

απάντηση 12 0

απλή ερώτηση | 30/09/2013 22:55

πόσα θα είναι σε αριθμό τα αλφαβητάρια?

Αλέξανδρος Αναστασιάδης

απάντηση 24 9

Στα κάγκελα! | 17/09/2013 00:13

Το αν θα αγαπήσει το παιδί "τα γράμματα" ή όχι εξαρτάται από πολλούς άλλους παράγοντες εκτός από τα αλφαβητάρια και τα αναγνωστικά. Όταν το σχολείο, η οικογένεια, η κοινωνία δεν παρέχουν στο παιδί "παιδεία" παρά μόνον στείρα γνώση για να αράξει σε μια θέση στο δημόσιο, τα σχολεία έχουν καταλήξει να κάνουν καλό αντί κακό. Και είμαστε τώρα σαν λαός κυριολεκτικά σε ένα τέλμα το οποίο ένας Θεός ξέρει αν το διαβούμε και πώς θα το διαβούμε. Μετά από τόσες δεκαετίες μεταπολίτευσης καταντήσαμε πάλι να κραυγάζουμε "ψωμί, παιδεία, ελευθερία" και να σου λέει ο Πάγκαλος τιμή και δόξα στη μεταπολίτευση! Υπάρχει χειρότερη χρεοκοπία απ' αυτή;

α.κ.

απάντηση 6 0

Τα βιβλία | 16/09/2013 14:29

Τα βιβλία γενικά τα συγγράφουν επιστήμονες με εξαιρετες γνώσεις και έτσι αποτελούν σωστά και ιερά, θα έλεγα, αναγνώσματα. Με έπιασαν σύγκρουα λοιπόν όταν μετά τις εξετάσεις του σχολείου είδα τους μαθητές να τα σχίζουν και να τα καίνε. Βέβαια αυτά τα βιβλία τους τα είχε δώσει το κράτος δωρεάν. Δεν τα είχαν αγοράσει με το στέρημα των γονιών τους. Έχει αυτό το φτωχό Κράτος τόσα χρήματα; Σε άλλες Ευρωπαϊκές χώρες δίνουν τα βιβλία στο σχολείο δωρεάν, αλλά ο μαθητής είναι υποχρεωμένος στο τέλος της χρονιάς να τα επιστρέψει ή να τα πληρώσει. Αυτό

σημαίνει δωρεάν Παιδιά. Ποιος θα το μεταφέρει αυτό στο Υπουργείο;

Αριστός

απάντηση 16 4

1 - 7 από 7

SITEMAP

RSS ΕΝΟΤΗΤΩΝ

RSS ΣΥΝΤΑΚΤΩΝ

πολιτική

οικονομία

- επικαιρότητα
- αγορές
- επιχειρήσεις
- διεθνή

γνώμες

blogs

κόσμος

κοινωνία

αθλητισμός

science

- ιατρική-βιολογία
- φυσική-διάστημα
- τεχνολογία-πλανήτης
- μαθηματικά-πληροφορική
- ψυχολογία-κοινωνιολογία
- έρευνα

πολιτισμός

- αρχαιολογία
- εικαστικά
- θέατρο
- κινηματογράφος
- μουσική
- πρόσωπα

παιδεία

βιβλία + ιδέες υγεία + fitness media

περιβάλλον

ταξίδι

οδηγώ

web tv

εικόνες

store

BHMagazino

- Συνεντεύξεις
- Μ' αρέσει
- Βλέμματα
- Last Page
- Εκκεντρικοί
- 24x7

BHMAgourmet

- Συνταγές
- Εστιατόρια
- Παντοπωλείο
- Κάβα
- Νοστιμιά

BHMAdeco

- Σπίτια
- Τάσεις
- Δημιουργός
- Κήπος
- Αγορά

BHMAadonna

- Μόδα
- Ομορφιά
- Σχέσεις
- Μίλα μου
- Shopping
- Μητέρα

BHMAmen

- Αντρες
- Γυναίκες
- Στυλ
- Manual
- Κουβέντες
- Spirits

BHMA FM

- Ακούστε ζωντανά
- Πρόγραμμα
- Παραγωγοί
- Διαγωνισμοί
- Χορηγίες
- Προσφορές
- Συνεντεύξεις

Άλλοι δικτυακοί τόποι

ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ | ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ | ΟΡΟΙ ΧΡΗΣΗΣ | ΔΙΑΦΗΜΙΣΗ | Δημοσιεύσεις εταιρείας ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΒΗΜΑ FM ΑΕ

© Δημοσιογραφικός Οργανισμός Λαμπράκη Α.Ε.

Το σύνολο του περιεχομένου και των υπηρεσιών του site διατίθεται στους επισκέπτες αυστηρά για προσωπική χρήση. Απαγορεύεται η χρήση ή επανεκπομπή του, σε οποιοδήποτε μέσο, μετά ή άνευ επεξεργασίας, χωρίς γραπτή άδεια του εκδότη.

powered by NETVOLUTION